

Naturvernforbundet i Nordland

Hemnesberget 23.08.2017

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
Majorstua
0301 Oslo
E-post: nve@nve.no

Høringsuttalelse vedr. tre småkraftverksøknader i Grane kommune: Tjuvholforsen, Vesterelva og Almdalsforsen kraftverk. Høringsfrist 25.08.17.

Naturvernforbundet er en medlemsorganisasjon som arbeider på dugnad for naturens sak. Av kapasitetsgrunner er det begrenset hvor mange utredninger vi makter å sette oss inn i og kommentere på detaljnivå. I saken med de tre utbyggingene i Grane vil vi trekke fram tre momenter som vi mener taler mot utbygging:

- Nedbygging av natur på sviktende kunnskapsgrunnlag
- Manglende samfunnsøkonomisk lønnsomhet
- Hensynet til total belastning

Nedbygging av natur på sviktende kunnskapsgrunnlag

Naturvernforbundet i Nordland ser med bekymring på den fortsatte nedbyggingen av natur som elsertifikatordningen forårsaker. Vi mangler et økologisk grunnkart i Norge, og naturverdier i utbyggingsområdene blir registrert og vurdert av konsulenter betalt av utbygger. Det er etter vår vurdering ikke fastsatt tilstrekkelige krav til kvalitet i utredningene. Organiseringen basert på tillit mellom offentlige myndigheter og utbyggerinteressene fører til at naturverdier ikke blir registrert. Dette viser NVEs egen evaluering av systemet. ([Naturverdier på spill](#))

Et søk på naturbase gir mange interessante treff selv om ikke kartleggingen er utfyllende.

Eksempler på plantearter registrert i området eller i nærheten er:

Fossenever, gubbeskjegg, gammel granskog, kystgranskog, bekkekløft/bergvegg, rustdoggnål, huldrelav, hinnetrollmose.

(<http://faktaark.naturbase.no/naturtype?id=BN00023845>)

(<http://faktaark.naturbase.no/naturtype?id=BN00067803>)

(<http://faktaark.naturbase.no/naturtype?id=BN00088130>)

Når det gjelder de aktuelle tre kraftverksøknadene til Clemens Kraft AS i Grane kommune, er de tre biologiske mangfoldrapportene gjort av det private firmaet Bioreg AS basert på én dags feltundersøkelse av to personer i Tjuvholforsens utbyggingsområde og to andre personer i Vesterelva og Almdalsforsens utbyggingsområde. Dato for feltundersøkelsene var 20.08.2012, et tidspunkt da hekkesesongen for fugler for lengst er avsluttet og planter begynner å avblomstre. På dette spinkle grunnlaget konkluderes det med at «Det ble ikke påvist rødlistearter ved vår egen kartlegging, men det er påvist rødlistearter ved tidligere kartlegginger i området». Videre anslår Bioreg AS «middels usikkerhet i omfang og vurdering av konsekvens», men likevel konkluderer de stort sett med middels til liten negativ konsekvens for det biologiske mangfoldet ved evt. utbygging

av vassdragene. Naturvernforbundet mener på dette grunnlag at Bioreg AS sine biologiske mangfoldrapporter i Grane bærer preg av at konklusjonene var gitt på forhånd og at firmaet har interesse av å ikke vanskeliggjøre utbyggingssøknadene til Clemens Kraft av hensyn til senere oppdrag.

Et eksempel er fossekallen (*cinclus cinclus*) – Norges nasjonalfugl - som Bioreg AS påviste i flere lokaliteter i utbyggingsområdene. Fossekallen er helt avhengig av vannføring og fossesprut i sine omgivelser. Rapportene innrømmer at dette blir et problem all den tid vannføringen blir gjennomsnittlig redusert med 90%, 95% og 91% i de berørte elvestrekningene i hhv. Tjuvholforsen (1,2 km), Vesterelva (2,5 km) og Almdalsforsen kraftverk (1,8 km). Men denne fossekallens vernestatus blir ikke nevnt av Bioreg AS. Fossekallen står på Bernkonvensjonens liste II som Norge har undertegnet. De undertegnede nasjonene (51 i tallet) forpliktet til å frede de dyreartene som står på denne listen samt deres leveområder, særlig yngleplasser. Evt. utbygging av disse tre vassdragene i Grane kommune vil derfor innebære et brudd på Norges internasjonale forpliktelser i Bernkonvensjonen.

Naturvernforbundet vil påpeke at det pågår utredninger angående vern av skog ved Almdalsforsen. Vi mener det er utilrådelig å gi konsesjon for en utbygging i området før verneprosessen er konkludert på en forsvarlig måte. Gis det konsesjon, vil NVE avslutte et vernearbeid hvor direktoratet ikke har kompetanse. Vi mener dette ikke oppfyller kravet om forsvarlig saksbehandling.

Manglende samfunnsøkonomisk lønnsomhet

Den nye kraften vi får som følge av elsertifikatorordninga er ikke samfunnsøkonomisk lønnsom. I følge regjeringas energimelding (Stortingsmelding nr. 25 (2015-2016)) som kom i april i fjor, vil kraftoverskuddet i Norge vil forbli på rundt 15 TWh (og i Norden på rundt 30 TWh) fram til 2030. Utviklinga har allerede medført lav pris på elektrisk kraft. Å pøse på med nye utbygginger vil derfor undergrave økonomien i offentlig eide kraftselskaper ytterligere. Konsekvensen av denne energipolitikken er med andre ord reduserte muligheter for å opprettholde velferdstilbud i kraftkommunene i tillegg til at vannkraftverkene ikke får gjennomført tilstrekkelig opprustning og reinvesteringer. Regjeringen har derfor bestemt at elsertifikatorordningen skal opphøre for kraftverk som måtte starte opp etter 2021.

Regjeringen skriver i energimeldingen kapittel 15.1 dette om små kraftverk, sitat: «Utbygging av små kraftverk bidrar til noe næringsutvikling lokalt, men medfører også et stort antall inngrep og produksjonen er ofte størst i de delene av året med minst kraftbehov.» Dette gjelder også de tre omsøkte kraftverkene i Grane kommune. I følge Clemens Kraft AS sine søknader vil alle de tre omsøkte kraftverkene produsere rundt 60% av krafta om sommeren og 40% om vinteren.

Hensynet til total belastning

I konsesjonssøknadene henvises det til at vassdragene som vil bli berørt av utbyggingene allerede er regulerte og at de biologiske og landskapsmessige verdiene er redusert. Argumentasjonen fra utbygger er at hvis et vassdrag er negativt påvirket fra tidligere, gir dette rom for enda mer negativ påvirkning i form av nye inngrep.

Naturvernforbundet deler ikke denne oppfatningen. I områder med negative miljøpåvirkninger er det særlig viktig at restverdiene forvaltes med omhu. Når «total belastning» skal vurderes i en utbyggingssak skal også tidligere inngrep i området tas med. I dette tilfellet er inngrepene forårsaket av Røssåga-reguleringa som fjernet 53% av nedslagsfeltet til de omsøkte områdene. Miljørevisjonen for denne utbygginga er enda ikke sluttført. Vi vil oppfordre NVE til å vurdere tiltak for å gi god økologisk tilstand i vassdraget i stedet for å tillate ytterligere forringelse av områdene i Grane negativt påvirket av Røssåga/Røsvatn-reguleringen.

Naturvernforbundet i Nordland anbefaler at NVE avslår søknaden om utbygging av de tre kraftverkene i Grane kommune.

Frode Solbakken,
leder Naturvernforbundet i Nordland